

BUITEN

18^E JAARGANG N^O. 37.

ZATERDAG 13 SEPTEMBER 1924.

Foto C. Steenbergh.

AAN DE HEERENGRACHT TE AMSTERDAM.
RECHTS HET HUIS HEERENGRACHT 520.

BUITEN

Geïllustreerd Weekblad
aan het Buitenleven gewijd

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

HET DROOMLAND ACHTER DE BERGEN (15), DOOR GILBERT FRANKAU	BLZ. 434
IN HET HART VAN COLORADO, DOOR L., GEÏLL.	BLZ. 436—437
OUDE DORPSGEBRUIKEN IN NOORD-HOLLAND, DOOR M. KRAMER (SLOT)	BLZ. 437
KLEINE HAARLEMSCHE KERKEN (SLOT), DOOR S., GEÏLLUSTREERD.	BLZ. 437—438
SALLANDSCHE SCHETSEN (4), DOOR P. TE WECHEL, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 439
AMSTERDAMSCH GRACHTPALEIZEN (HEERENGRACHT 520), DOOR RO VAN OVEN, GEÏLLUSTR.	BLZ. 433, 440—443
DE LUIAARD, (BEWERKING VAN R. J. GODDARD)	BLZ. 442
ONTVANGEN BOEKEN	,, 443
HOEVEN EN KLAUWEN, DOOR G. D. ROBERTS (16)	,, 443
ZWANENFAMILIE, ILLUSTRATIE	,, 444

BERICHTEN VAN DE REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

Het droomland achter de bergen.

Naar het Amerikaansch

15) door GILBERT FRANKAU.

TOEN Beamish hem verontwaardigd aanzag, vervolgde de Gys: „Waarom leer je niet schieten en schermen en een wapenrusting dragen?” „Ik!!!” „Ja, jij.” Dicky wierp zich op zijn dierenvelen. De Gys zond Phunan weg en strekte zich naast den Engelschman uit. „Wat nieuws, *mon vieux*?” vroeg René de Gys. „Ja, als Beamish ophoudt met zijn gemopper, zal ik het jelui vertellen.” Beamish hurkte naast hem neer op den vloer. „Is er *werkelijk* nieuws, Lange?” „Ja — dat hangt ervan af. *Ik* vind het zeer belangrijk nieuws. Van morgen, terwijl wij Skelvi probeerden, liet Akiou zijn mannen in rust staan en ik hoorde twee hunner samen praten.” „Maar je kunt immers geen Harinesisch spreken, Lange!” „Kan ik dat niet?” ☼ Dicky, die onder Akiou's onbewuste leiding, meer vorderingen had gemaakt dan hij totnutoe wilde erkennen, glimlachte naar de zoldering. „Nu, misschien kan ik het niet. Maar ik versta er meer van dan ik *hun* wil laten gelooven. Deze twee mannen beeven drie woorden herhalen: *Bo* — dat is een boog of „schieten” en beteekent vechten van iederen aard; *Bloo* en *Loy*. Toen de dokter gisteren die orchideeën opnam, noemde Akiou ze *Bloo*. *Bloo* beteekent dus een bloem. En *Loy* — dat is een woord dat zij voortdurend gebruiken — is mannen, volk. Begrepen?” „Waarmee je wil zeggen. . . .” begon de Franschman. „*Mon Dieu!*” barstte de Lange uit. „Waar zijn je hersens, De Gys? Ik gebruik een nieuwen boog — een boog met een honderd meter verderen schots-afstand. En de boogschutters zeggen: „Schieten Bloemenvolk!” „Misschien vergis je je in de vertaling,” zei de Gys voorzichtig. „Mogelijk. Maar stel eens dat ik gelijk heb. In de eerste plaats bewijst het dat het Bloemenvolk geen mythe is; en ten tweede — stel dat de boogschutters bedoelden: „Met een boog,

die zoover draagt als deze, zouden wij het Bloemenvolk kunnen aanvallen.” „Ja,” zei de Franschman, „stel eens dat zij dit bedoelden!” En hij liet peinzend zijn gebaarde kin op zijn reusachtige hand rusten. „Maar waarom zouden zij verlangen op het Bloemenvolk te schieten?” vroeg Beamish. De Franschman ontwaakte langzaam uit zijn gepeins. „Herinner je je alles, wat Negrini ons heeft verteld?” „Volkomen.” „*Eh bien*, je inlichtingen — als zij juist zijn — komen geheel overeen met die van Negrini. Luister!” En De Gys, wiens rood-bruine oogen eensklaps vol geestdrift begonnen te schitteren, begon te herhalen: „Neem de vrouwen, Kun-mer. Wij hebben ze allen voor jou meegebracht. Er ontbreekt geen enkele; geen enkel goudharig, blank meisje hebben wij voor onszelf gehouden. — En je behoeft niet bang te zijn voor bloedveete, hun mannen zijn allen door den Boog gestorven!” „Hiermee wil je zeggen?” Dezen keer was het de Lange, die de vraag begon en De Gys, die hem in de rede viel met: „*Mon Dieu*, waar zijn je hersens, vriend? Waarom zouden zij verlangen op het Bloemenvolk te schieten? vraagt de dokter. Ik, ik, René de Gys, beantwoord deze vraag met drie woorden: „*Om hun vrouwen!*” ☼ Een oogenblik bleven de drie mannen zwijgend zitten. Toen sprak Beamish: „Maar waarom zouden gele mannen blanke vrouwen willen hebben?” „Mijn vriend,” zei De Gys, „hieruit blijkt dat je nooit in Hongkong, in Shanghai, in San Francisco of in Limehouse bent geweest! Luister nogmaals naar de woorden van Negrini: „De vrouw Su-rah wil niet dat de blanke vrouwen van het Bloemenvolk gevangen naar Harinesie gebracht worden. Zij is bang dat de schoonheid der blanke vrouwen haar eigen schoonheid in de schaduw stelt.” „Als wij maar zeker konden zijn dat het Bloemenvolk bestaat, dat zij *blank zijn!*” „Hiervan hebben wij bewijs genoeg!” sprak De Gys. „Akiou weet dat zij bestaan. Hij heeft ons dit, op zijn Oostersche wijze, den eersten avond al verteld. Toen ik vroeg wat achter Trillenden Steen lag — wat antwoordde hij daarop? „Hoe is N'ging gestorven?” En hoe is N'ging gestorven, vrienden? Door vergift — toegediend door de vrouw Su-rah. De waarheid van Negrini's verhaal is ten volle bewezen, zeg ik u.” „Een oogenblik, vriend,” viel de stem van den Lange hem koeltjes in de rede. „Als Negrini de waarheid heeft verteld, moesten Mélie en Lucien deze poorten zijn gepasseerd. Is het niet vreemd, dat Akiou ze nooit heeft genoemd?” „Akiou kan zwijgen. En is het niet nog vreemder dat deze boogschutters — wilden, let wel, wonend in het diepst van het woud — het niets bizonders vinden *dat wij blank zijn?*” ☼ Weer bleven de drie mannen zwijgend zitten. En plotseling hoorden zij, zeer flauw en ver verwijderd, het schallen van een signaalhoorn. Luider en luider, het eene gebrul antwoordend op het andere, donderde de stem van den hoorn. Toen hoorden zij Akiou's stem en hun eigen signaaltrumpet, die een antwoord loeide. Zij drukten hun vingertoppen tegen hun verdoofde ooren. Langzaam, langzaam stierf het geluid in de verte weg. ☼ „Dat was de oproep van Stad Buro!” riep De Gys opspringend en naar buiten rennend. Dicky en Beamish renden hem op hun bloote voeten na in de roode klei. Zij zagen hem even later staan praten met Akiou. „Wat zegt hij?” vroeg de Lange. „Hij zegt”, sprak De Gys lachend, „dat er geen reden tot opwinding is.” „Het was dus ten slotte toch niet stad Bu-ro?” „Mis, vriend! Het was Stad Bu-ro. Een dringende boodschap. Zoo dringend dat wij over drie weken. . . .” „Over hoeveel weken!” „Over drie weken.” ☼ Zij wachtten de volle drie weken en toen nog een. Beamish was prikkelbaar, De Gys rusteloos, de Lange berustend en druk bezig met zijn boog. Maar nooit — tot den laatsten avond in het oerwoud — vertelde Akiou hun iets van de geschiedenis van zijn land, of gaf hun de geringste aanwijzing van het geheim van het Bloemenvolk. ☼ Dien heelen laatsten dag was er veel beweging in de kazerne geweest — polijsten van wapenrustingen, en heen en weer geloop van jongens in gele wijde broeken. Maar 's avonds, toen de vier mannen bij elkaar zaten bij de open deur van de wapenkamer — het middagmaal was afgestaan hun voeten — vertelde Akiou hun dat de wachttijd voorbij was. Toen zei hij eenvoudig: „Morgen, bij het aanbreken van den dag, gaan wij op reis.” De Gys vertaalde het voor zijn vrienden. „Gaat gij met ons?” vroeg de Franschman. „Ja. Ik ga mee. Mijn mannen ook. Het is het Feest van den Boog. En bij Ko-nan, ik geloof dat onze compagnie zich waardig zal toonen bij de Groote Slachting.” ☼ De man was blijkbaar

ontroerd. Zijn geel gezicht, gewoonlijk zoo glad en onbewe-
 gelijk, trilde; zijn neusgaten werden wijder, een bos kwam op
 zijn hooge jukbeenderen en zijn sluwe oogen glinsterden.
 „Wat is het Feest van den Boog? En wie sterft bij die Grootte
 Slachting, waarvan gij spreekt? Waarom zal onze compagnie
 zich waardig toonen?” „Om Boog Skelvi en Zwaard Recht.”
 Akiou's stem kreeg een vreemden dreun. „Je dacht dat
 ik een dwaas was, Keo, toen je twee bogen tegen een hebt
 gewed, dat jouw compagnie verder zou schieten dan de onze,
 ons zou overtreffen met het zwaard. Wij hebben reuzen in
 onze compagnie, Keo, blanke reuzen als de mannen van de
 Bloo Loy.” ☞ De Gys schrikte en trachtte hem in de rede te
 vallen, maar de dreun, half in Kwan-kwa en half in het
 Harinesisch, vervolgde: „Eens in het jaar, bij het Feest van
 den Boog, toonen wij van den Boog, voor de Mandarijnen de
 waarde van den boog.” ☞ Alleen Dicky — die geen verklaring
 durfde vragen uit vrees zijn kennis van de taal te verraden —
 begreep dien uitval. En zelfs voor Dicky was er veel onbe-
 grijpelijk. Akiou sprak van een Feestmaal, een groot Feest-
 maal in Stad Bu-ro. Na het Feestmaal vochten boogschutters
 samen, de eene compagnie met de andere. En de winnende
 compagnie kreeg een prijs. „Dood!” luidde de zang, „dood.
 Hier zijn velen, rijp voor den boog. Dood! Dood!” ☞ Eens-
 klaps beheerschte Akiou zich, het zingen hield op. Hij ver-
 ontschuldigde zich met de woorden: „Bij de trommel van
 Ko-nan!” „Is Ko-nan de god van het Rijk der Gele Eilanden?”
 De Gys, die Akiou op dat punt meermalen had ondervraagd,
 en altijd vergeefs, verwachtte nauwelijks een antwoord. Maar
 de Harinesiër, wiens voorzichtigheid voor het oogenblik was
 verdwenen, antwoordde snel: „Er zijn vele goden in het Rijk
 der Gele Eilanden en Ko-nan is een van hen.” „En geloof
 jij in dezen god, Akiou?” „Wie weet het? Er zijn zoo vele
 goden in Harinesië. Maar dit weet ik wel: dat de Tempel,
 welken de keizer heeft gebouwd ter eere van Ko-nan, een
 „plaats van vrees” is.” ☞ Nu herinnerde De Gys zich de wor-
 den van Negrini omtrent den tempel van Ko-nan en hij vroeg
 voorzichtig: „Is de tempel zeer oud?” „Ja. Ouder dan het
 graf van Kahlma, ouder dan Trillende Steen, ouder dan de
 Bloo Loy.” ☞ Dicky, die de laatste woorden opving, keek
 vragend naar De Gys, doch de Franschman wenkte hem,
 hem niet in de rede te vallen. Akiou's stem vervolgde: „Daar
 wij viere samen naar het Feest van den Boog gaan, is het goed,
 dat ik u iets vertel van de geschiedenis van dit land. Want
 anders zouden uw voeten kunnen struikelen, wanneer gij
 wandelt met de Mandarijnen — die veel sluver zijn dan wij
 van den Boog. Ik begrijp niet waarom gij en Drager van Boog
 Skelvi — die krijgslieden zijt — hier komt om het opium van
 de Mandarijnen te koopen. Tenzij die eene” — de Harinesiër
 wees op Beamish, die slaperig zijn sigaar rookte — „een
 koopman is en gij zijn dienaren zijt.” „Wij zijn alle drie
 kooplieden”, zei De Gys omzichtig. „Dat zou een goed ver-
 haal zijn om den Mandarijnen te vertellen. Maar wat mij
 betreft, ik geloof dat gij andere koopwaar zoekt” — de sluve
 oogen boorden zich in De Gys' hersens — „de koopwaar,
 waarvoor N'ging kwam.” ☞ De Gys antwoordde niet en na
 een poosje vervolgde Akiou: „Dat gaat mij echter niet aan.
 Ik zie dat wij samen soldaten zijn, gij en ik en Drager van
 Boog Skelvi. Daarom waarschuw ik u voor de Mandarijnen.
 Luister nu, vriend. Want dit is, geloof ik, de inlichting, die gij
 drieën zoekt. Na vele oorlogen regeerden wij van den Boog
 het overblijfsel van Harinesië. Doch ongeluk kwam over ons
 land; want zij uit het zuiden overvielen ons — de blanke stam,
 dien wij de Bloo Loy noemen, woeste mannen met baarden en
 wapens van vuur. Deze Bloo Loy kwamen van Trillenden
 Steen, door Pittisings Land. En wij stredden met hen, doodend
 en gedood wordend gedurende vele manen; tot ten slotte,
 toen het vuur ontbrak in hun wapens, wij ze achteruit joegen.
 Bijna tot Trillenden Steen joegen wij hen; en gaarne zouden
 wij ze allen gedood hebben — want hun vrouwen waren blank
 en van groote schoonheid.” ☞ Dicky en Beamish, die naar De
 Gys keken, zagen hoe hij een reusachtige vuist balde; hoe
 de aderen van toorn op zijn voorhoofd zwollen. „Maar
 het volk kreeg genoeg van den oorlog. En in die dagen ver-
 schenen de Mandarijnen — sluve kerels, knappe werkers
 met het inktpenseel, die rillen bij het vergieten van hun eigen
 bloed. Dezen, ons verzoekend onze wapens neer te leggen,
 sloten een verbond met de Bloo Loy, en in de zesde maan van
 het vijfde jaar van de Geit, teekenden zij verdragen met hen.
 Maar toen wij van den Boog uit Pittisings Land terugkwamen
 — want het was beschreven dat Trillende Steen de grens zou

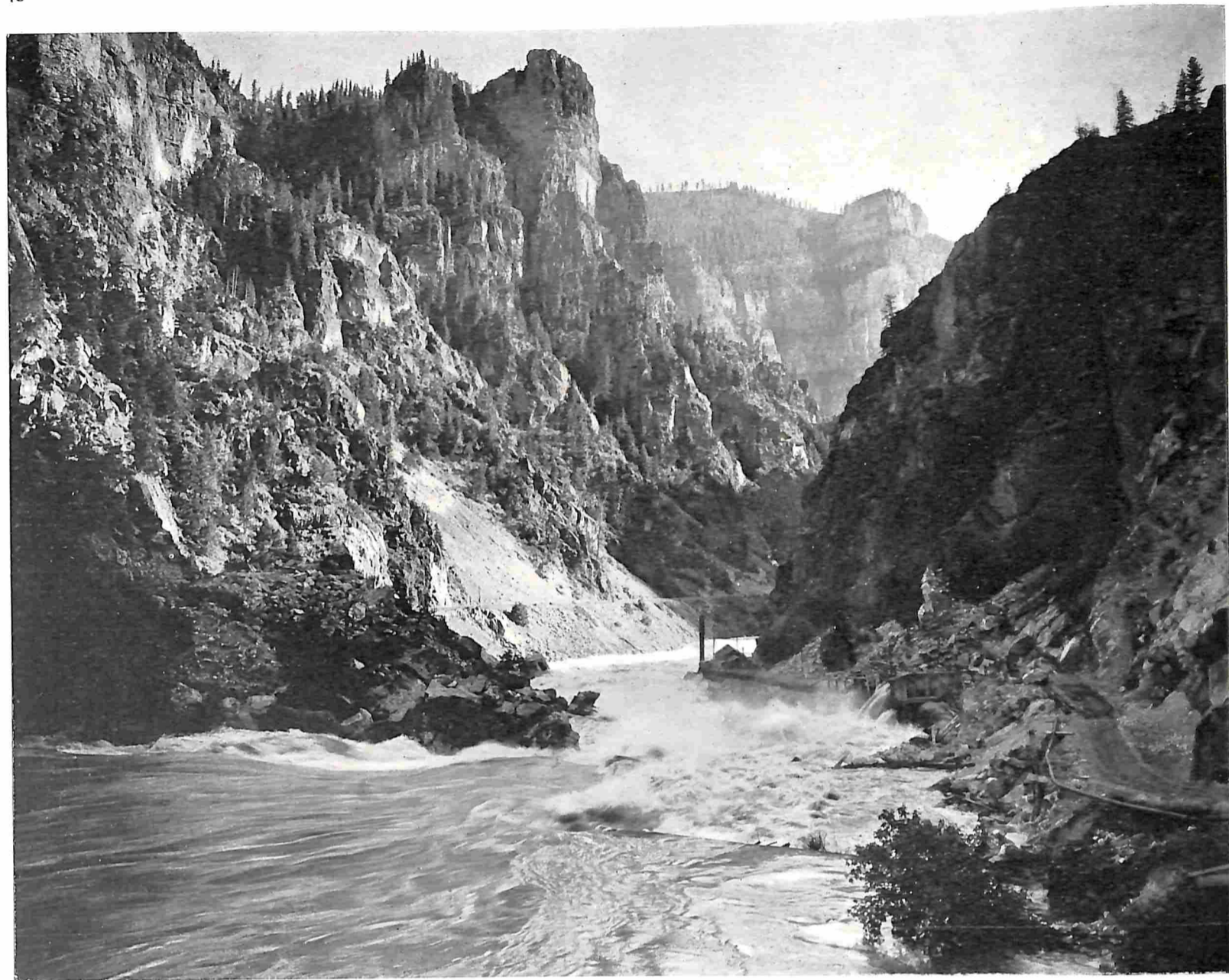
zijn tusschen ons en de Bloo Loy — zie! toen regeerden de
 Mandarijnen in Stad Bu-ro.” „Was dat lang geleden?” „Toen
 mijn overgrootvader een kleine jongen was; maar deze Man-
 darijnen beheerschen ons nog heden.” „En de Bloo Loy?”
 vroeg De Gys, met moeite zijn stem beheerschend. „Wat
 weet ik van de Bloo Loy?” Akiou bedekte zijn sluve oogen
 met de dunne oogharen. „Vraag het hun in Stad Bu-ro.
 Maar ik weet wel dat de tyrannie der Mandarijnen grooter
 is dan die van eenig keizer.” ☞ De Harinesiër, een geel spook
 in de schemering, ging eensklaps overeind staan. „Want zij,
 zeggend dat zij regeeren in naam van het volk, hebben het
 volk alle vrijheid ontnomen. Zoodat er heden noch koop-
 lieden, noch handwerkers, noch kunstenaars in Harinesië
 zijn; doch alleen het volk en de Mandarijnen en wij van den
 Boog, die niemand dienen dan alleen ons vaderland. En daar
 het gewone volk dwaas is, begrijpt het deze dingen niet;
 waarvoor al de producten van hun arbeid, de rijst en het
 papaverzaad, de kolen en het katoen, de zijde en de moerbeziën
 in handen der Mandarijnen komen. En deze rijkdommen
 nemen de Mandarijnen en geven het volk slechts een beetje
 rijst dat het noodig heeft en genoeg katoen om zich te kleeden
 en wat kolen voor het koken. Maar de rest houden de Man-
 darijnen voor zichzelf en hun vrouwen, al het opium bewarend
 — dat niemand, op bevel der Mandarijnen — mag rooken.
 En dit, zooals gij weet, O Drager van Zwaard Recht, ver-
 koopen zij voor het zilver waarmee zij koopen thee van
 Puerh en de kuit van de Bla-Boeuk, en Khas Khouen tabak
 en wat ook hun hebzuchtige zielen verlangen. Waarom ik
 zeg” — en hier steeg Akiou's stem in plotselingen toorn —
 „neemt u in acht voor de Mandarijnen. Want als gij geen koop-
 man zijt, dan zullen zij u bedriegen bij het koopen van het
 opium; en wanneer, zooals ik denk, het koopen van het opium
 slechts een voorwendsel is — neemt u dan dubbel voor hen
 in acht — opdat gij drieën niet denzelfden dood sterft als N'ging.”
 ☞ Zonder verder een woord te spreken, stapte Akiou — gevolgd
 door de groote kat met opgeheven staart — weg over de
 open plek.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

VAN EEN VREEMDE BOOT EN EEN VREEMD LAND EN EEN
 OUDEN ZANG.

☞ Zij gaven de bewaking der Poorten bij het aanbreken van
 den dag over aan een compagnie boogschutters, zoo precies
 gelijkend op die van Akiou, dat de Lange, die bij de deur van
 zijn kwartier een beker Puerh thee zat te drinken, zich ver-
 baasde hoe hun kapitein — een lange, behaarde Harinesiër,
 wiens zwarte snor woest naar de wangstukken van zijn
 geel-bepluimde helm opkrulden — de aflossers van de afge-
 losten kon onderscheiden, terwijl zij marcheerden op de
 open plek in het woud. ☞ Dicky ging naar de wapen-
 kamer, hoorde Beamish vroolijk fluiten in het slaapver-
 trek en begon zijn wapenrusting aan te trekken. De drie
 avonturiers hadden bijna niet geslapen. Akiou's verhalen
 en Akiou's waarschuwingen — vertaald en nog eens vertaald,
 besproken en nogmaals besproken — hadden het gevolg gehad,
 dat hun vloerlamp brandde bijna tot zonsopgang. Het Bloemen-
 volk bestond! En het Bloemenvolk „gebaarde, blanke man-
 nen en schoone, blanke vrouwen,” kon niet anders zijn dan
 de directe afstammelingen van de Fransche vrijbuiters
 die in het laatste jaar van de achttiende eeuw uit het oog
 verloren waren. ☞ „En onze karavaan, Akiou?” vroeg De
 Gys, die in volle wapenrusting was met zijn helm op, terwijl
 het gepolijste kuras geel schitterde door de roode baardharen
 heen; Zwaard Recht — vier voet, dun, scheideloos staal —
 hoog om zijn midden gesespt; het lemmet van zijn werpbijl
 kletterend tegen een beenstuk. „Wees niet bevreesd,” zei de
 Harinesiër, „de karavaan kan niet zonder voedsel terug-
 keeren. Is Drager van Boog Skelvi gereed?” „Wij zijn alle
 vier gereed.” „Het is goed. Laten wij weg marcheren.”
 Hij stiet ruw bevelen uit en de compagnie zette zich in rotten
 in beweging. „Gaaf gij niet vooraan?” vroeg de Franschman.
 „Mijn plaats is achteraan,” antwoordde Akiou trotsch. ☞ De
 voorman verdween tusschen de boomstammen. Toen volgden
 twaalf mannen met bijlen; de voedsel dragers, bamboe-
 buizen met saamgeperste rijst als orgelpijpen op hun rug,
 waterkalabassen aan hun gordels; dragers met geldkisten;
 vijf en twintig uitgezochte krijgers, den boog over den schou-
 der; en de rest van den troep, vijftig man sterk, den boog
 in de hand.

(Wordt vervolgd).

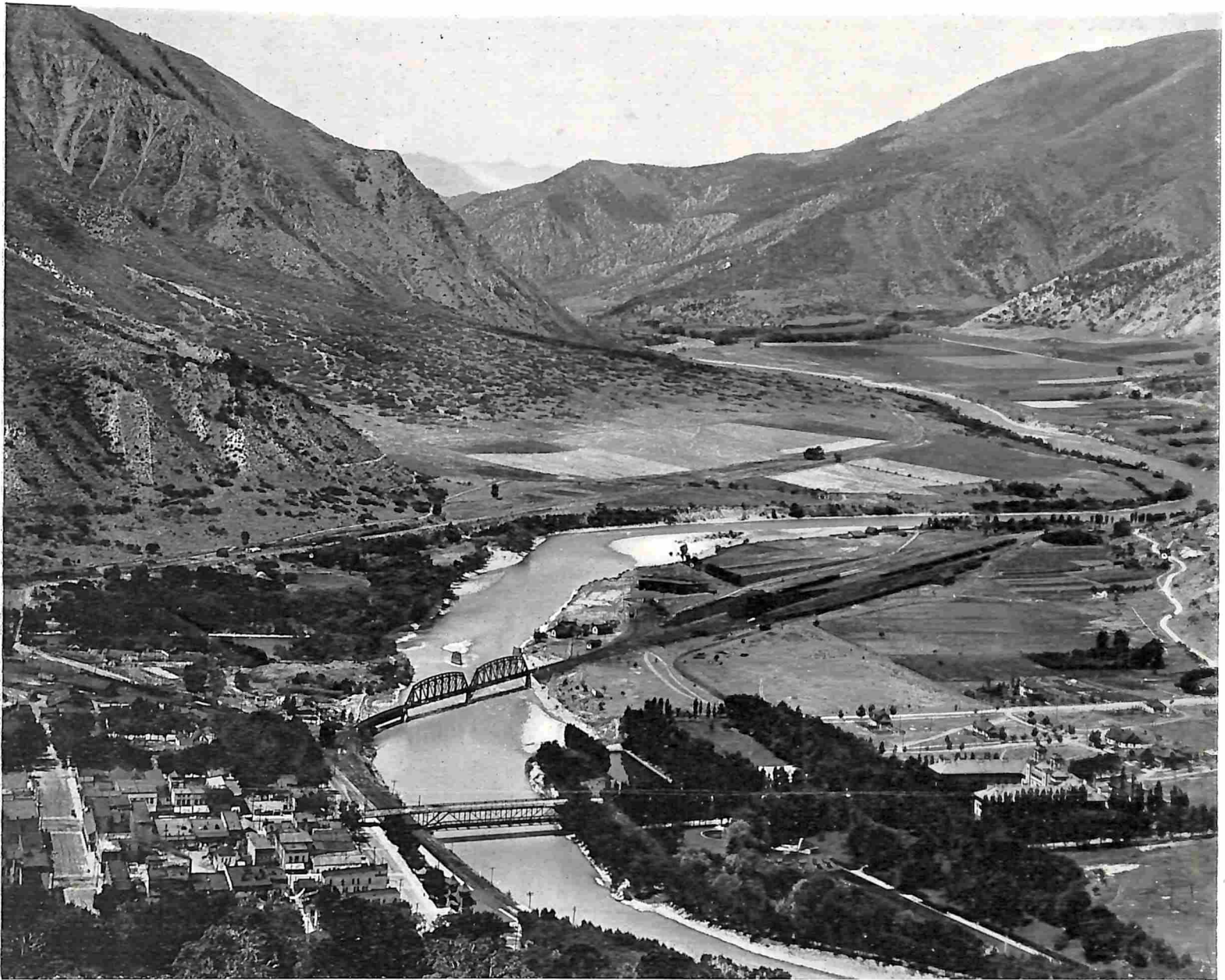
IN HET HART VAN COLORADO. DE RAPIDS CANYON VAN DE GRAND RIVER.

IN HET HART VAN COLORADO.

DE staat Colorado, welke zijn melodieuze naam dankt aan Vasquez Coronado, die er in 1540 reisde en als den „ontdekker” dezer streek is te beschouwen, was vóór 1858, toen er goud werd ontdekt, slechts dun bevolkt, en de grootsche schoonheid van zijn westelijk gedeelte, de streek der hoge bergen, was slechts aan weinigen bekend. Binnen enkele tientallen jaren is dat totaal veranderd. De hoofdstad Denver, oorspronkelijk een schamele nederzetting van goudzoekers, had het reeds in 1870 tot omstreeks 5000 inwoners gebracht; thans heeft zij een zielental van eenige honderdduizenden. Voor den mijnbouw is de eeuwenlang nauw-bekende landstreek thans van groote beteekenis; wat zilverproductie betreft neemt zij in de Vereenigde Staten, waarvan zij sinds 1876 deel uitmaakt, zelfs de eerste plaats in. Was zij eertijds slechts bewoond door Indianenstammen, en door bergschapen, antilopen, wolven, beren, panters, bevers, otters en dergelijk wild, thans zijn het de blanken, die er den boventoon voeren; de oorspronkelijke bewoners zijn nog slechts zeer gering in aantal, en de rijkdom aan wild is sterk achteruitgegaan. ☞ Veel heeft de „beschaving” hier vernield, maar de schoonheid van het bergland heeft zij toch niet al te hinderlijk aangetast. En zij bracht in elk geval dit goede, dat die schoonheid thans niet slechts voor den ondernemenden woudlooper of ontdekkingsreiziger toegankelijk is, maar door velen kan worden genoten. ☞ Denver, middelpunt van spoorwegverkeer, is gemakkelijk bereikbaar. Prachtig is het gelegen aan den mond der Cherry-Creek, bij de Platterivier. Ten westen der stad, op een afstand van ruim 3 uur gaans, rijzen de Rocky Mountains, die in Colorado een geweldige hoogte bereiken: meer dan honderd toppen verheffen zich hier boven de 4000 M. Toch heeft de mensch

ook hier op meer dan één punt gebaande wegen, door dit indrukwekkende gebergte aangelegd. De voornaamste spoorlijn, die zich in Colorado door het rotsgebergte boort, is de Denver and Rio Grande Western Railway Road, welks hoofdlijn van Pueblo, de industriestad aan de Arkansas, ten zuiden van Denver, naar Salt Lake City voert. Wie deze reis maakt, krijgt onvergetelijke trotsche natuurtafereelen te aanschouwen! Langs bergreuzen die tot de hoogste der wereld behooren, langs duizelingwekkende afgronden en woeste bergstroomen snelt hij voort, tot hij ten slotte den loop van de Grand River volgt, een kleine bergstroom nog hier. Nog eenmaal vertoonen de Rocky Mountains al hun grimmige schoonheid, waar de Grand River zich tusschen hoge rotsen een weg baant en de Rapids Canyon 1) vormt. Dan wijken de bergen, en opent zich een bekoorlijke vallei, waarin thans het riviertje snel, maar kalm vergeleken bij zijn donderend gebruik daareven in de woeste kloof, al kronkelend zijn weg vervolgt. Nog een oogenblik, en we zijn te Glenwood Springs. ☞ Dit gedeelte van Colorado's bergland brengen onze beide platen in beeld. En daarom breken wij hier onze reis af. Niet omdat het vervolg, vooral de loop der Grand River, niets meer zou te bewonderen geven, want het tegendeel is het geval. Veel verder in zuidwestelijke richting immers vormt zij, na zich vereenigd te hebben met de Green River en onder den naam van Colorado rivier voortstroomend, den onvergelykelijken Grand Canyon, welks fantastische grootschheid reeds vroeger in dit blad werd beschreven en in beeld gebracht. 2) ☞ Amerika's bewoners gaan naar

1) Engelsche spelling van het Spaansche cañon = kloof.
2) In het nummer van 1 November 1913.

IN HET HART VAN COLORADO. HET DAL VAN DE GRAND RIVER BIJ GLENWOOD SPRINGS.

Europa, en bewonderen Marken en Volendam. Zouden wij niet verstandig doen, eens wat meer om Amerika te denken, bij het maken van onze reisplannen? Er is daar werkelijk nog wel wat meer te zien dan sky-scrapers en karakterlooze steden.... L.

Oude dorpsgebruiken in Noord-Holland.

KERMISBRIEF.

EEN ander typeerend kermisgebruik was het schrijven van een kermisbrief. Door een vrijer, denkt u, aan een vrijster om samen kermis te houden. Mis! Kermisbrieven werden geschreven door kinderen aan hun ouders en op den eersten kermisdag overhandigd. 't Was meteen een proeve van hun schrijfkunst. Ze werden op school onder leiding van den meester geschreven, die het „gedicht” leverde en de zeer behulpzame hand bood bij de versiering van het geheel met allerlei krullerige figuren. ☞ Ik heb een kermisbrief voor me liggen van 1781. Het eigenaardige stuk is „verlucht” met een sierlijken visch, een fraaien vogel en.... een snoezig varken, kunstig met één pennestreek op 't papier gebracht. De aanhef luidt: Kermisbrief aan mijn Eerwaarde Vader en Moeder (alsof ze tot een geestelijke orde behoorden!). Hieronder volgt de interessante rijmbrief:

Op 't Kermisfeest schoon aan god bachus toegeweyd
 Heb ik mijn Werk gemaakt omdat ik U mijn Vlijt
 Wou tonen hoe ik ben gevordert in het Schrijven
 En Laten weten, dat ik altijd hoop te blijven
 U hoog Verpligte Kint En dat de Kermisvreugt
 Mij nimmer trekken mag Van 't Regter Spoor der deugt
 Maar dat ik altijd mag U leeringe onthouden
 Goe Wegen wandelen En het Kwaad gezelschap Schouwen
 gelijkewijs als gij mij altijd hebt gedaan

En dese weg verhoop ik altijd in te slaan
 Opdat gij nimmermeer geen reden krijgt tot klagen
 dat gij al voorzorg hebt vergeefs voor mij gedragen
 ik zal ook trachten meer te vorderen in de konst
 Van schrijven dat ik win Uwe en mijn Meesters gonst
 En als ik U mijn Schrift zal weder Laaten kijken
 Verhoop ik dat 't der veel beter na zal Lijken
 Als heden dat gij Nooyt zuld zeggen 't is mij Leed
 dat ik mijn geld voor zo min Leering heb besteed
 En verder hoop ik dat ik zal den heere vresen
 in al het gene dat weesen van zijn pligt.
 Neemt waarde ouders dan in dank mijn kermisdigt
 Den Opperhemelvoogt dien wil U beyde spaaren
 Tot vreugt van ons gezin nog menigte van Jaren.

M. KRAMER.

Kleine Haarlemsche kerken.

(Slot).

DE SINT JANSKERK.

Een oude poort en daarboven het versje:

Anno 1628.

De Kerck, die hier staet opgericht,
 Is tot den dienst van God gesticht,
 Nu wordt des Heeren suyver woord
 Daerin vercondighd en gehoord.

☞ Het is de ingang van de oude Sint Janskerk, vroeger de kapel der commanderij van de Sint Jansheeren, welke commanderij hier een omtrek had van 735 Rijnlandsche roeden en zich dus waarschijnlijk uitstreckte van de Cecilia-steeg tot aan de Ridderstraat, die er haren naam aan ontleende. De commanderij was gevestigd in een „prinselijk gebouw,” zooals Ampzing het noemt, en werd tegelijk met de kerk gesticht in 1316 en 1317, dat is dus omtrent den tijd, dat de

ridders van Sint Jan zich in 't oude Haarlem vestigden. Aan de bouworde der kerk kan men haar hoogen ouderdom nog goed herkennen. Voor zoover er nog van te zien is, is zij niet veel veranderd. Na de Hervorming werd ze stadseigendom, en in 1628 ingericht voor den Protestantschen eeredienst. Toen is ook het eigenaardige gedichtje boven den ingang geplaatst; in dat versje is de nieuwe bestemming door de nieuwe eigenaars vastgelegd, zulks niet zonder eenige critiek op de vroegere bestemming: den Roomschen eeredienst; immers schemert in de twee eerste regels niet onduidelijk door: „Begrijp eens goed, menschen, deze kerk is totnogtoe niet benut op de juiste manier, maar wij hebben daar verandering in gebracht, zooals ge zult zien in de volgende twee regels.” „Nu (met andere woorden vroeger niet) wordt des Heeren *suyver* woord daarin vercondighd en gehoord.” Uitwendig is de vorm vrijwel teloorgegaan, omgeven als ze werd door allerlei betimmeringen. In oude geschriften, zoo verhaalt Allan, werd zij geprezen als een „schoone kerk”. Het torentje dat er nu nog opstaat, is niet de oorspronkelijke toren. Deze was met de kerk in 1317 gebouwd, doch heeft, evenals de kerk zelve, tijdens het beleg der stad (1572—1573) erg geleden. Zij is toen of opnieuw gebouwd of gedeeltelijk hernieuwd. De verbouwing, waarvan we zoeven spraken, had plaats in 1642; een groot gedeelte van den tuin en het erf, die vroeger aan de commanderij van de Sint Jansheeren behoorde, werd vol burgerwoonhuizen gezet. ☞ Een enkel woord over de Sint Jansheeren is hier, meenen wij, wel op zijn plaats. In de 10e en 11e eeuw, — zoo schrijft de heer C. J. Gonnet, aan wien wij eenige bijzonderheden voor het navolgende overzichtje ontleenen, waren de oogen aller Christenen op Jerusalem gericht, en bijna ieder wenschte vóór zijn dood de plaatsen te bezoeken, waaraan zoo vele dierbare herinneringen verbonden waren. Velen zagen echter tegen de moeilijke reis en niet minder tegen het verblijf te Jerusalem op; de Muzelmannen hadden natuurlijk weinig lust, de christenen in hun huis te ontvangen. Daarom stichtten in 1048 eenige kooplieden uit Amalfi in het koninkrijk Napels, die voor hun zaken jaarlijks de Heilige Stad bezochten, en aan den lijve de narigheid, geen herberging te kunnen vinden, gevoeld hadden, daar een klooster om er de pelgrims te huisvesten. Al spoedig werd dit klooster te klein, en werd er door hen een „hospitaal” bijgebouwd. Sint Jan werd de schutpatroon ervan. Bij de inneming van Jerusalem door de Kruisvaarders verleende het hospitaal veel hulp en ondersteuning. Een aantal jonge edellieden, die aan den strijd hadden deelgenomen, wilden, liever dan naar hun vaderland terug te keeren, in het hospitaal van Sint Jan te Jerusalem blijven, om zich aan de verpleging van armen en pelgrims te wijden. Godfried van Bouillon gaf hun de toestemming daartoe en schonk aan het hospitaal aanzienlijke bezittingen. De jeugdige krijgers namen het geestelijk kled aan, werden in 1113 door paus Paschalis II erkend en met vele voorrechten begiftigd. De Sint Jansridders lieten het echter niet bij dat eene hospitaal; zij stichtten allengs in alle landen tehuizen voor doortrekkende of reisvaardige pelgrims. De afdeelingen werden genoemd naar het land, waar ze gevestigd waren, en daar er geen afzonderlijke Nederlandsche afdeeling was, deelde men de Nederlandsche Jansridders bij Duitschland in; vandaar, dat men hier te lande de orde ook wel de Duitse

orde noemde. In 1118 werden de regels der orde veranderd; haar taak werd uitgebreid; de Jansheeren zouden ook de Heilige plaatsen gaan verdedigen, en te dien einde werd er binnen de orde een afdeeling gesticht der eigenlijke „ridders”, die een onafgebroken kruistocht tegen de ongeloofigen voerden. De orde werd nu in drie graden verdeeld: de ridders, allen van adel; de priesterlijke of geestelijke broeders, en de dienende broeders. Voor allen golden de geloften van armoede, gehoorzaamheid en kuisheid. In 1530 kreeg de orde van Karel V het eiland Malta ten geschenke; de hoofdzetel werd daar nu gevestigd, en sindsdien spreekt men van de „Maltezer-orde”. In 1798 nam Napoleon het eiland van de Jansridders af. De Jansheeren stonden in hoog aanzien; hun hoofden volgden in rang dadelijk op de kardinalen en woonden het Concilie van Trente bij. De prior van Sint Jan te Londen had als zoodanig zitting in het Parlement in den rang van eersten baronet van Engeland. ☞ In 1310 stichtten de Jansheeren ook te Haarlem een convent. Vanwege de vele en vorstelijke schenkingen zat de Haarlemsche commanderij er in 1316 al zoo goed bij, dat ze in dat jaar een grootsche woning

aan de Janstraat, en een jaar later een kerk daarbij kon laten bouwen. Het klooster was door den tijd niet meer uitsluitend voor pelgrims, doch ook voor doortrekkende reizigers (er waren in die tijden nog geen herbergen) en andere verplegden, ook later voor proveniers, dat zijn menschen, die er zich voor hun leven inkochten, bestemd. ☞ Op de afbeelding hiernaast kan men goed zien, hoe het dak der kerk en de kleine toren daar aan de Janstraat de voorgebouwen domineeren. Dat huisje met den trapgevel is de kosterij. Links van de kosterij is een poort, die toegang geeft tot een pleintje, dat reeds vroeger werd afgebeeld. Boven het ietwat leelijke brandspuithuisje ziet men een der kerkmuren met het hooge venster. Deze muren waren van dien aard, dat ze opnieuw gevoegd moeten worden; de ouderdom komt met gebreken. En men is op het oogenblik met dat werk bezig. Gelukkig kon onze fotograaf nog het beeld van den muur met het oog der lens in de hersens van de camera opnemen vóór de steiger werd geplaatst. Jammer dat u op dezen kiek niet de kogels der Spanjaarden kunt zien, die er toch werkelijk

Foto C. Steenberg.

DE ST. JANSKERK TE HAARLEM, GEZIEN VAN DE JANSSTRAAT. LINKS DE KOSTERIJ.

inzitten. Ook binnen in de kerk vindt men een drietal kogels onderlegd ben, dat die kogels er door die ellendelaars van buiten waren ingeschoten, en aan den binnenkant precies vielen op de vrome menigte. Een soort wonder dus. (De begeleidster hielp me uit den droom door me te verhalen, dat deze kogels er maar waren ingezet als een aandenken. Helaas. Ik vind het toch nog mooi. Ik beschouw ze gaarne als ex-voto's, daar geplaatst uit dankbaarheid, dat ze dit mooie oude kerkgebouw hebben gespaard. Want mooi is het, ondanks alles, nog altijd, met zijn rustige blanke wanden, zijn zware houten karbeelen, waarop de zolderbalken zoo veilig rusten, zijn typische koperen lichtkronen. Ook deze kerk is een bezoek overwaard. ☞ En hiermee besluiten we mogen al niet zóó belangrijk zijn als de vermaarde Sint Bavo of Groote Kerk, in elk geval mede tot de voornaamste bezienswaardigheden van Haarlem op dit gebied gerekend mogen worden.

Sallandsche schetsen.

DOOR

P. TE WECHEL

IX. „AS HI'J 'T OK DUT!”

In de buurtschap Barel liet ik een stukje hei ontginnen. Om afwatering te krijgen werd daarbij een sloot gegraven langs een gemeenteweg, naar een reeds bestaande waterleiding. De boeren, wier stukjes land in smalle strookjes aan den zandweg grensden, kregen daardoor tevens afwatering voor hun eigen perceeltjes en enkelen gingen, profiteerend van de door mij gegraven sloot, er nu toe over hun eigen land in cultuur te brengen; waarbij ze natuurlijk in hun goed recht waren, maar de sloot, die voor waterafvoer diende, moest in 't belang van 't aangrenzende land, worden onderhouden ook. Om verstopping te voorkomen zou eens per jaar uitdiepen en afgraven voldoende wezen. Met vertrouwen wendde ik mij dus tot belanghebbenden en verzocht ieder, voor zoover zijn grond langs de nieuwe leiding was gelegen, voor de schoonmaak te willen zorgdragen. De lengte der perceelen bedroeg gemiddeld niet meer dan 40 meter, zoodat aan niemand grootere verplichtingen werden opgelegd, dan een paar uur werken per jaar. Nu hadden de meeste boeren mijn ontginningswerk met wantrouwende, maar half begrijpende oogen aangezien en er was er een, de oude van de Wal, die niet zonder argwaan en een zweem van minachting had gevraagd: „Wat dut die meneer hier?” Wel hadden zijn zoons, even als de meeste boerendaglooners uit den omtrek, een aardig weekgeld verdiend bij de ontginning, maar... dat kwam van iemand die in de buurtschap niet thuis hoorde. Het eerste onthaal van mijn rondvraag, die een jonge mij goed bekende boer bij zijn collega's inleidde, had dan ook zoo goed als geen succes. Ik moest er zelf dus maar eens op uit en begon bij van de Wal. Maar met de oude was gewoonweg niet te praten. Onder voorwendsel, dat de sloot te smal was, wou hij er niets mee te maken hebben. Hoewel nu mijn verwachtingen op het punt van onderlinge samenwerking bij de boeren niet al te hoog waren gespannen, keek ik daar toch wel een beetje vreemd van op. De opzichter bij het werk n.l. die het overigens geheel ongemotiveerde bezwaar van van de Wal al eerder had gehoord, wou de sloot, om den gemeenteweg te sparen, naar den kant van den aangrenzenden heigronde een paar d.M. verbreden en de oude was de eerste geweest, die dreigend protesteerde: „Ie blijft van mien grond of,” en nu, met een „hi'j is te smal,” weigerde hij verder op de zaak in te gaan. Van v. d. Wal ging ik naar de Kegge, een voor die streken zeer welvarenden boer. Hij gaf toe dat de omwonenden belang bij de sloot hadden, „moar”, betoogde hij verder, „k hoeft niet te doen.” Natuurlijk, om iederen schijn van Rechthaberei te vermijden, gaf ik hem gelijk; hij hofde het niet te doen, maar er bestond ook nog zoo iets als zedelijke verplichting en onderling samenwerking. De Kegge reageerde er alleen op met een korte uitbreiding van zijn aanvankelijk bescheid: „Joa, as 't mut dan mut 't, moar 'k hoeft niet te doen.” En de Kegge liet mij 't veld ruimen, want ik begreep dat er bij zijn Barelse boerenopvattingen geen speld te krijgen was tusschen zijn Barelse boerenredeneertrant. Dan maar weer naar een derde, Kapper's Hendrik Jan. Kappers was een vriendelijk, goedmoedig, dom mannetje, van wien de heele buurt wist, dat hij thuis voor geen cent had in 't midden te brengen; zijn vrouw was totaal de baas en beschouwde Hendrik Jan, behalve als 't op stoer werken aankwam, eenvoudig als een bijlooper. Vóór de ontginning had Hendrik Jan, die door zijn vrouw op mij was afgezonden, vergunning gehad, om van mijn heidegrond plaggen af te steken zooveel hij maar wilde; en op zijn manier was hij daar ook wel dankbaar voor. Tenminste, als ik hem tegen kwam, nam hij steeds onderdanig zijn pet van 't hoofd, terwijl het overigens Barelse boeren-gewoonte was een tik met den vinger tegen, of een be-

SALLANDSCHE HERDER MET SCHAPEN.

doelden tik in de richting van de klep te brengen. Kappers had nu een mooie gelegenheid, z'n erkentelijkheid, behalve door een vriendelijk groetje, ook nog op andere wijze te toonen. Maar 't bleek al gauw, dat Hendrik Jan er maar wat om heen draaide. 'k Had trouwens van tevoren wel kunnen nagaan, dat hij, zonder zijn Gaidiene er in te kennen, voor geen geld ter wereld een beslissing zou durven nemen. En nu begon mijzelf al dat vragen te vervelen; ik liet dus de andere boeren voorloopig met rust. Mijn plan was de pogingen te herhalen als ik ze eens bij elkaar kon treffen. Door onderling overleg was misschien meer te bereiken; wellicht kon dan ook de een tegen den ander worden uitgespeeld, of kon de ander van den een hooren, hoe je, om redelijk en fatsoenlijk mensch te blijven, niet moest handelen. Een paar weken later had ik ze door een toeval bij elkaar. 'n Tiental boeren had nieuwsgierig staan kijken, hoe een ploegtractor een strook heigronde omvoorde; door een hevige regenbui overvallen, gingen ze schuilen bij Kappers, die vlak naast mijn land woonde. 'k Liet mij de kans niet ontglippen, stapte ook binnen, en begon dadelijk over de waterleiding. Nu, de stemming leek niet kwaad; algemeen werd toegegeven, dat de leiding „best om sien plaasse was.” Een geschikt oogenblik dus, om ieder persoonlijk, in 't bijzijn van z'n buurlui en makkers, aan te klampen. En ook dat zette boven verwachting goed in. Kappers verklaarde, na een aanmoedigend hoofdknikje van Gaidiene, die bij 't raam zat te breien, met iets gemoedelijks en van zelfsprekends in zijn stem: „Nou meneer, wi'j zult 't wel doen, natuurlijk, as hi'j 't ok dut.” Die hi'j was een buurman; en buurman zelf maakte ook al weinig bezwaar. Alleen endosseerde hij het voorbehoud „As hi'j 't ok dut” over op de Kegge. De Kegge begon weer met z'n troef, dat het eigenlijk niet hofde. „Moar, ja zee, tegenwarken wi'k ok neet, ten minste, as hi'j 't ok dut.” Makman, de grootste boer uit den omtrek, was nu de hi'j; hij vond dadelijk dat gezamenlijk onderhoud van de sloot noodig en billijk was. „Moar natuurlijk meneer, allennig kan 'k er ok niet veur staan, dus as hi'j 't ok dut, doe 'k graag mit.” En zoo gingen we in een kringetje rond. Als ik nu maar de „hi'j”, die telkens van plaats versprong, goed en stevig te pakken kon krijgen, was 't pleit gewonnen. Maar dat ging lang niet makkelijk. 't Leek zoo eenvoudig en och, ze lieten mij listig in 'n kringetje ronddraaien. Eindelijk, om tot een resultaat te komen, zei ik ronduit tegen Kappers: „Hendrik Jan, jij die twee jaren lang plaggen van mijn grond hebt gestoken,

SALLANDSCH LANDSCHAP.

verklaar jij nu eens zonder voorbehoud, dat je het schoonmaken van het slootdeel langs jouw grond op je neemt." Ik sprak tegen Hendrik Jan, maar keek naar Gaidiene. „Hendrik", zei ik, „als jij 't doet doen ze 't allemaal. Is 't niet waar, menschen?" En dadelijk, terwijl de heele tafelronde met de koppen knikte, liet zich een zacht gemurmel hooren: „Joa, joa, natuurlijk, as hi'j 't ok dut." Gaidiene hield zich ditmaal onzijdig of van den domme; ze pakte de punt van d'r schort en onder den quasi-verbaasden uitroep: „Herejennig kiek toch 's an, wat 'n rëgen", doezelde ze een open plek in de zwaar beslagen ruiten.

En 't Werd dus voor Hendrik Jan een uiterst lastig geval en wie weet hoe hij door mijn vraag, waar hij nu zoo heelemaal alleen voor stond, gepijnigd werd. Met z'n boezeroen streek hij langs zijn voorhoofd en daarna plotseling, om uit zijn benarden toestand te komen, riep hij zenuwachtig, kortaf: „Nou goed meneer, ik zal 't doen." Dat was tenminste taal; maar de arme Hendrik Jan, die om zeer goede redenen nooit anders sprak dan in den pluralis majestatis, bezondigde zich ditmaal aan de grootste tactische fout die hij begaan kon: „Ik zal 't doen." Speelden z'n zenuwen hem parten? Hoe het ook zij, nog niet zoodra was het resolute woord er uit, of Gaidiene, terwijl ze de breikous liet vallen, strafte hem voor die ongehoorde brutaliteit met 'n blik zóó vernietigend, dat Kappers met een zwaai van z'n arm naar de heele kring wijzend, angstig kermde: „Meneer begrip 't natuurlijk wel, as hi'j 't ok dut." En ja, ik begreep het volkomen; maar begreep nu ook, dat het tijd werd om uit een ander vaatje te tappen. Met mijn hoed in de hand ging ik vlak voor Hendrik Jan staan en stelde hem — om de boeren als lachers op mijn hand te krijgen, — op gemaakt ernstigen toon enkele vragen; liet hem, in 't nauw gebracht, antwoorden dat hem de gestoken plagen, als hij 't land had moeten huren, zoowat 10 gulden per jaar hadden gekost, alzo in drie jaar 30 gulden; liet hem ook erkennen, dat de arbeid, noodig voor 't onderhoud van zijn slootdeel, omgezet in geld, niet meer dan 1 gulden per jaar zou bedragen. Zelfs Hendrik Jan Kappers kon uitrekenen, dat hij dus den slootarbeid — nog afgezien van zijn eigenbelang bij dat werk — al 30 jarenlang vooruit betaald had gekregen. En... Hendrik Jan voelde zich onrustig. Maar geen van de boeren, tot mijn groote teleurstelling, lachtte om zijn onrust of om mijn ernst; ook niet toen ik met onderdanig handgebaar voor 't laatst vroeg of Kappers, met het oog op 't verleden, aan het slootonder-

houd wou meewerken, ja of neen. Hendrik Jan aarzelde, peuterde wat aan den tafelrand, maar kwam tot geen besluit. De situatie werd voor mij haast nog pijnlijker dan voor den armen Hendrik Jan. Er moest iets gebeuren. En nu in een laatste poging om op den lachlust der boeren te werken, vroeg ik plechtig zalvend: „Hendrik Jan Kappers, wat is daarop uw antwoord?" Dat sloeg in. Alle boeren grinnikten; waarschijnlijk niet zoo zeer om mijn vraag, als om het erbarmelijk onthutste gezicht dat Kappers trok. De dag, lange jaren geleden, waarop hem een dergelijke critieke vraag werd

gesteld, — van heel wat wijder strekking, dan het graven van een eindje sloot — stond hem vermoedelijk plotseling helder voor den geest. Wat ging er in Hendrik Jan Kappers om? Bang weer iets verkeerd te zeggen, zocht hij de oogen van Gaidiene en, 't zij tot haar eere gezegd, ze keek hem aan met iets van medelijden in haar blik en ze knikte vriendelijk, dat ie z'n gang maar moest gaan. En Hendrik Jan, opgelucht nu, blij dat hij uit het gedrang was, verklaarde, zelfs overmoedig een beetje: „Joa, Joa meneer, proaten ku'j genog; nou joa, wij zult de leidinge wel onderhouden." Beweging onder de boeren. Gaidiene rolde de half afgewerkte kous om de breinaalden en tot aller verbazing stemde ze spontaan in met Hendrik Jan's besluit: „Natuurlijk meneer, natuurlijk, onwillig bi'w joa nooit ewest, dat wee'j toch wel." En juist was ze van plan de kous weer in z'n breistand te nemen, toen ze onverwacht, met een loenschen blik naar van de Wal n.b., de eenige die beslist afwijzend in zijn antwoord was geweest, triomfantelijk uitschreeuwde: „Natuurlijk meneer, dat begrip ie, as hi'j 't ok dut."

„As hi'j 't ok dut,
As hi'j 't ok dut"

Ik Nam stok en hoed; snakkend naar licht en lucht liep ik de groote wijde heide in en nooit meer heb ik den moed gehad, met de Barelsche boeren te spreken over het uitgraven van de gemeenschappelijke waterleiding.
(Wordt vervolgd).

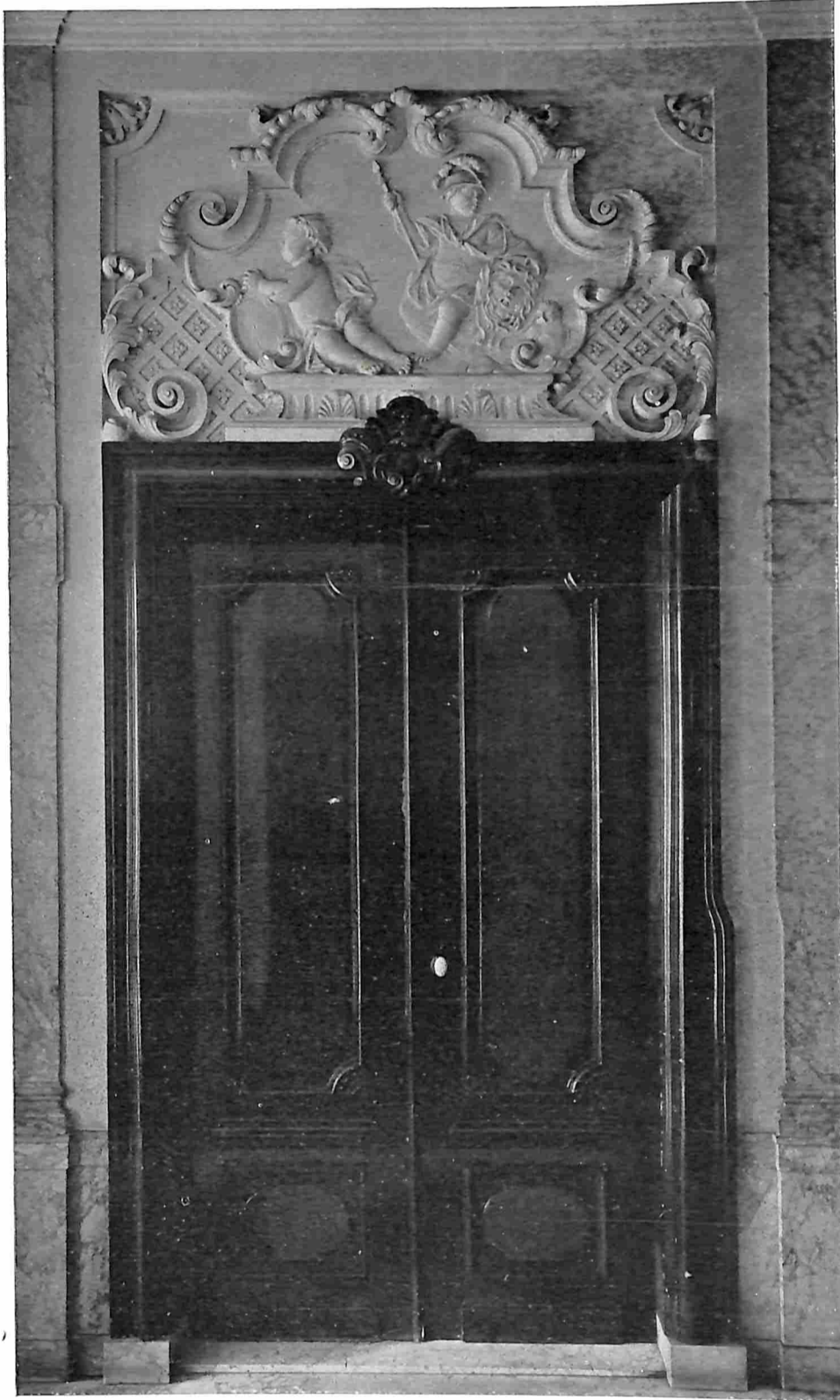

Foto C. Steenbergh.

AMSTERDAMSCHЕ GRACHTPALEIZEN.
DEUR IN DE GANG VAN HET HUIS HEERENGRACHT 520.

de Barelsche boeren te spreken over het uitgraven van de gemeenschappelijke waterleiding.

Amsterdamsche Grachtpaleizen.
HEERENGRACHT 520.

EVEN weken de zware damasten gordijnen vaneen, toen Jasper al te haastig achter de tafel omliep langs de vensters: flitsend doorboorde een straal van de graflantaarn voor het huis boven de stoep opgehangen, de kamer, waar gouden kaarslicht rossig den

rijkgedekten disch bescheen. „Jasper!” beet waarschuwend Mr. Zacharias Henric den verschrikten knecht toe. Zacharias Henric was waarlijk ontsteld: het decorum diende voor alles gehandhaafd, en open gordijnen bij een begrafenisdisch waren inderdaad van een uiterste *déconvenance*.

☒ Het kaarslicht verdoezelde de gelaatstrekken der aanzittenden, zonen en dochters en aanverwanten van den hooggeboren heer Jacob Alewijn, die dezen avond grafwaarts was gedragen. 't Was alles geschied naar de eischen, door den maatschappelijken rang van den patriciër gesteld. Wel was 't reeds heel wat jaren geleden, dat Mr. Jacob in de vroedschap van Amsterdam zitting had genomen, maar de eigenaar van het groote huis aan de Heerengracht, van de hofstede Overnes aan de Vecht onder Weesperkarspel, die geschat werd op een inkomen van f 14 à f 16.000 per jaar, werd vanzelfsprekend door velen naar het kerkhof begeleid. Voor ieder paar rouwdragende begeleiders volgde één lantaarndrager in den stoet, zoodat wel 20 lantaarns, ieder met twee en drie kaarsen fantastisch en weelderig den optocht verlichtten. Al deze pracht en praal vermochten niet Mr. Jacob Alewijn weer tot het

leven terug te brengen, Mr. Jacob Alewijn „oudschepen der stad Amsterdam en Bewinthebber van de Oostindise Compagnie”, 16 Juni 1761 overleden „na een langduerige siekte en ve swakking”. 't Waren warme dagen geweest voor de bedroefde erfgenamen, wier droefheid wel eenigszins werd getemperd (al wilde geen 't zich openlijk bekennen) door 't feit, dat Mr. Jacob Alewijn was een man, „die konsiderabele schatten naarliet”. Reeds werden fluisterend bedragen genoemd door hen, die nu in de groote zaal van het sterfhuis aan de Heerengracht, tusschen Vijzelstraat en Reguliersgracht, waren vereenigd aan het begrafenismaal. Aan het hoofd van de tafel zag men de weduwe, die evenals haar dochters, gehuld in lange zwarte rouwmantels, de koets had gevolgd, een nog betrekkelijk jonge vrouw. Wel was 't een noodlottige samenloop van omstandigheden, die haar dezen dag, den 22en Juni 1761,

haar geboortedag, aan het begrafenismaal van haar echtgenoot deed aanzitten, het traditioneele maal van geraspte broodjes, kaas en rijstebrij, opgediend in hetzelfde servies, dat andere jaren bij feestelijke gebeurtenissen dienst deed. Het servies, dat haar moeder Anna de Haze, „sijnde de rijkste daame in dese geheele stadt”, haar, de jongste en eenig overgeblevene van haar dochters had vermaakt tegelijk met het huis, waarin Jacob Alewijn zijn laatste levensjaren had doorgebracht, het huis met alle behangsels en bekleedsels, met alle zolder- en schoorsteenstukken, schilderijen en spiegels. Het was een statig patriciërshuis, met zijn hooge dubbele stoep, zijn vijf ramen breeden voorgevel, het deftig-rijke beitelwerk van schelpen, acanthusbladeren in hardsteen omhoogrijzend rondom voordeur, middenraam van eerste en tweede verdieping, Corinthische zuilen naast de voordeur, waarboven een gebogen raam, door fijn-gestijld houten lijstwerk gesierd. Zooals dit gebruikelijk was in den aanvang der 18e eeuw aan de huizingen der patriciërs, gebouwd na de laatste uitlegging der stad, toen de grachten begonnen te cirkelen rond de aloude binnenstad. Dit alles overdacht Jacob Alewijn's weduwe, en vertroosting daalde neer in haar hart, toen ze zag, wat haar gebleven was, in weerwil van het heengaan van hem, met wien ze meer dan twintig jaren het leven had gedeeld. Daar zaten ze, haar zonen en dochteren, Zacharias Henric, Gilles en Martinus, Anna en Maria Catharina. En

Foto C. Steenbergh.

AMSTERDAMSCH E GRACHTPALEIZEN.

DE TEGENWOORDIGE „DIRECTEURSKAMER” IN HET HUIS HEERENGRACHT 520.

ze nam zich voor, allen bijeen te houden, zoolang ze leefde, ze op gezette tijden te vereenigen in dit huis, dat ze gekregen had van haar moeder Anna. Want eens zouden toch weerkeeren de herinneringsdagen, waarop de tafels zouden worden gedekt voor blijde feesten, met ditzelfde servies, dat nu op dezen droevigen dag was opgesteld op de lange tafel. Er waren niet minder dan 22 achtkantige schoteltjes met bruine randen, tien groote en 2 kleine, waarop reigers stonden afgebeeld, met denzelfden rand, 5 nog kleinere zonder rand, maar wel met de beeltenis van den reiger. Daar waren bovendien acht schoteltjes met Chineesch-bruine randen, zeven met een vissertje daarin, 18 met ranke reeën, 14 met pauwen, terwijl nog waren toegevoegd twee geschulpte kommen om daarbij te gebruiken, en drie kommen met deksels en schotels van kostelijk Saksisch porcelijn. Wel uitgebreid was dit

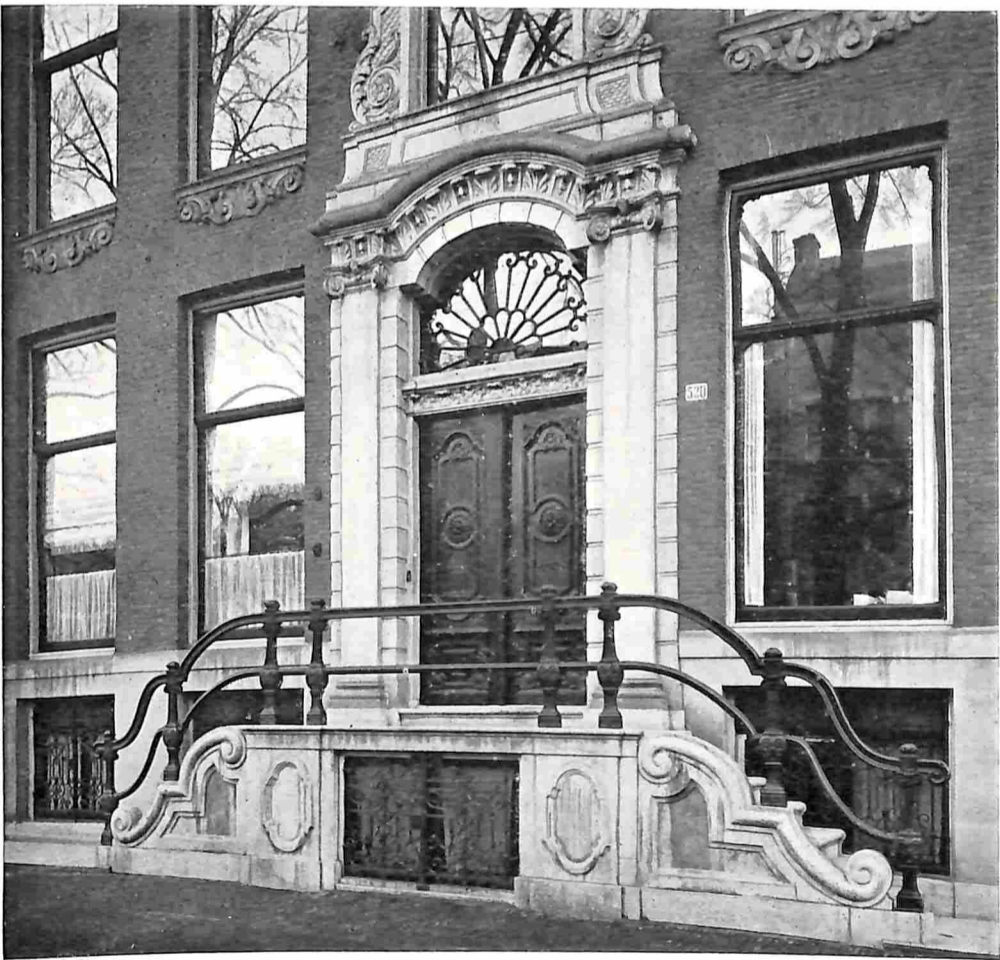

Foto C. Steenbergh.

AMSTERDAMSCH E GRACHTPALEIZEN.

DÉTAIL VAN DEN VOORGEVEL VAN HET HUIS HEERENGRACHT 520.

servies, talloos waren de geconfijte en gedroogde vruchten, de gember, de gebakken en de suikerwerken, die bij feestmalen werden geladen op de schotels en in de kommen.... En Margaretha Helena zag niet meer het begrafenismaal.... Ze glimlachte stil.... Vijf jaren later verliet ze het huis, voorgoed.... Ze was haar man gevolgd in de eeuwige rust..

⊗ Kort na haar dood begon reeds de verbrokkeling van het groote bezit, dat Margaretha Helena, vrouwe van Mijnden, de beide Loosdrechten en Stabroek tot rijke erfdochter had gemaakt. In 1766 werd de hofstede Overnes aan de Vecht, onder Weesperkarspel, voor f 9300 verkocht, meer dan tien jaren later, in 1779, ontviel het groote huis aan de Heerengracht tusschen Vijzelstraat en Reguliersgracht aan het familiebezit der Alewijns. Wel kwam het in handen van Hendrik Hoeufft, die 17 December 1775 met Margaretha Lievina Geelvinck was getrouwd. Margaretha Lievina was de dochter uit het 3e huwelijk van Nicolaas Geelvinck, die in eersten echt trouwde met Johanna Jacoba Graafland, dochter van Anna de Haze, de grootmoeder der Alewijns. Dus geheel

uit de familie geraakte het schoone huis niet. f 131.000 betaalde Hendrik Hoeufft er voor en veel legde hij ten koste aan de verbouwing en verfraaiing, waartoe het groote vermogen, dat zijn vrouw mee ten huwelijk bracht, hem in staat stelde. Nog zien we heel boven op de kroonlijst de wapens van Hoeufft en van Geelvinck onder één kroon verenigd. En veel van de weelde, door hen aangebracht, bleef bewaard, terwijl ook de eigenaars, die na hem kwamen, het hunne bijdroegen tot de verfraaiing. Onze nuchtere zoe eeuw stond toe, dat het kapitaal er op andere wijze zijn zetel vestigde: sinds het begin van die eeuw is in het patricische perceel de Hollandsche Grondcredietbank gevestigd, die de verdienste heeft gehad de schoone 18e eeuwse overblijfselen zooveel mogelijk te conserveeren. De gegevens ontbreken om nauwkeurig uit te maken, welke verbouwingen en verfraaiingen Hendrik Hoeufft aanbracht; wat door de oudste bewoners, wat door de na hem komenden werd veranderd. Uiterst curieus is de achtergevel van het huis, die in ieder opzicht verschilt van het uiterlijk van andere patriciërs-woningen. In stede, dat de marmeren gang wordt afgesloten door de „zaal”, vanwaar een

bordes met trappen toegang tot den tuin geeft, is hier de gang door het heele huis getrokken en uitgebouwd in een soort hoogen erker. Van dezen erker uit kan men slechts door een deur in het onderhuis in den tuin komen, van de bel-etage is de tuin niet toegankelijk. Bij de 1e verdieping eindigt de erker: een eenvoudige balustrade maakt het platte dak tot balcon, versierd door twee staande vrouwenfiguren. Boven de tweede verdieping zijn op zolder twee houten mansardes, waartuschen zich een zonnwijzer bevindt. ⊗ De achtergevel is slechts drie ramen breed, in tegenstelling met den voorgevel, die vijf ramen heeft en in Louis XIV-stijl is opgetrokken, goed behouden, maar toch geschonden door de groote spiegelruiten, in de 19e eeuw als eisch des tijds de plaats innemende van de oorspronkelijke klein-geruite vensters. ⊗ Betreden we de wijde marmeren gang, dan bewonderen we er het rijke stucwerk: twee nissen bergen levensgroote pleisterbeelden, aan de eene zijde een vrouw met luit, een korfje vruchten hoog houdend, aan de andere zijde een vrouw met de attributen van een paardentuig, voorzoover dit tenminste te onderscheiden valt. Boven de kamerdeuren, zes in getal, zijn paneelen

van stucwerk (Louis XIV) met zinnebeeldige voorstellingen (waarbij kleine amours een belangrijke rol spelen) aangebracht, terwijl ook het plafond geheel geornamenteerd is met rijk stucwerk. De trap is tamelijk verborgen aangebracht maar verrast, zoodra we de marmeren boog, welke er heen leidt, doorgegaan zijn, door weelderige schoonheid. Het is geen vleugeltrap, gelijk we in een aanzienlijke woning als deze zouden verwachten, maar dit wordt ruimschoots verdede door den zeer uitzonderlijken bouwtrant. De eerste treden zijn, als de gang, van marmer, een prachtig gesneden eikenhouten leuning is het passende kader voor den opgang naar de eerste verdieping. Even boven deze eerste verdieping is een platform aangebracht met gesneden leuning: waarschijnlijk namen hier muzikanten plaats, wanneer Hendrik Hoeufft zijn luisterrijke feesten gaf. ⊗ Op de bel-étage zijn suite en zijkamer nog geheel gedecoreerd in 18e en vroeg 19e eeuwse stijl. De kamer ter rechterzijde van den ingang behield nog de oorspronkelijke Rococobetimmering, gebeitelde bloemen, grijsgeschilderd op roomkleurig fond, met

gouden biezen omlijst. Boven de deur, die naar de gang leidt, vertoont een zoogenaamd „grauwtje” drie musicerende amours, boven de andere deuren dartelen spelende kinderen. Uit deze kamer kan men ook direct de traphal bereiken. ⊗ De kamers van de suite, waar de directie haar zetel heeft, zijn gerestaureerd in Empire-stijl: koel zijn de blanke Muzen ter weerszijden van het Romeinsche medaillon boven de vleugeldeuren, koel ook de dansende vrouwenfiguren ter weerszijden van het omkranste vrouwenportret boven den spiegel. Misschien hebben we in deze beide medaillons portretten te zien van vroegere eigenaars en deed dit vertrek, te oordeelen naar de attributen van Muzen en danseressen, dienst als muziek-salon en als balzaal. ⊗ In de voorkamer zijn boven de vleugeldeuren eveneens allegorische voorstellingen aangebracht, hier in grauwtjes-techniek op zwart fond; de schilderij vertoont een zittende gevleugelde vrouwenfiguur, in de linkerhand blijkbaar een tuba houdend, de rechterhand reikend aan een staande vrouwenfiguur met een palmtak in de hand. Daarnevens staat krijgshaftig Amor met strijdbijl en fakkel. Met mythologie waren de verschillende

eigenaren van dit huis blijkbaar druk in de weer. Want ook in het stucwerk van het plafond werden aan de vier hoeken medaillons met mythologische figuren aangebracht. ⊗ Ik vernam niet wie het mahoniehouten kabinet in Louis XV-stijl in deze voorkamer plaatste. Werde het meubelstuk later hier geplaatst, dan past het met zijn snijwerk, een medaillon met portret, omringd door hoorn des overvloeds, tabaksbaal, anker en Mercuriusstaf wonderwel in deze patricische huizinge, waarvan de bewoners in eerste instantie hun rijkdom en hun macht dankten aan Indië's overvloed en Hollandsch koopmanskunst en zeemanschap. RO VAN OVEN.

DE LUIAARD.

EEN luiaard hing doezelend aan een tak. „A-i,” mompelde de traaglooper en zuchtte. Het doezelig dier zuchtte diep en lang. Zuchten hield het voor slaapbevorderend. ⊗ Beneden, geleund tegen den stam van denzelfden boom, zat een klein penseel-aapje en las in een boek. Dit boek was op boombast geschreven en gebonden

Foto C. Steenbergh.

AMSTERDAMSCH E GRACHTPALEIZEN.
BEELDEN IN DE GANG VAN HET HUIS HEERENGACHT 520.

in een uit lianen gevlochten omslag. Een giftspin had den band ontworpen en geteekend, — eigenpootig. Daarom was de omslag ook giftgroen geworden. De titel van het boek luidde: „Hoe word ik energiek?” Zooiets had het aapje hard nodig, want penseel-aapjes zijn teere, schuchtere wezentjes. De luiaard zuchtte wederom lang en diep. . . . „Wat scheelt jou toch?” — vroeg het aapje belangstellend en blikte omhoog naar den traaglooper. „Voel je je niet goed?” — „A-i,” antwoordde de luiaard. „Je bent zeker ziek,” hernam thans het aapje en klauterde hulpvaardig op. De luiaard bewoog zich niet. „Ik heb honger,” zeide hij slechts en zuchtte. „Maar hoe heb ik het nu, vlak boven je hangen de heerlijkste vruchten en bladeren,” sprak het aapje stomverbaasd. De traaglooper keek even omhoog. . . . „Ik ben te lui,” was het eenige antwoord en andermaal zuchtte de luiaard. „Je moet dit boek lezen: „Hoe word ik energiek?” zeide het aapje vol ijver en wees den aai op den groenen omslag van het boek. „Een tante van me heeft dit boek gelezen en sindsdien is ze zoo energiek geworden, dat geen aap meer met haar leven kan. Mijn tante toont haar tanden en smijt met steenen. Zoo energiek is ze geworden. . . .” „Er kan geen kwestie van zijn, dat ik een boek zou lezen. . . .” antwoordde de luiaard. „Maar wat doen we dan?” sprak het aapje besluiteloos, „je kunt toch niet kalm verhongeren in de directe nabijheid van al dat heerlijke, rijpe ooft!” „A-i,” was het eenige antwoord en wederom zuchtte de aai. Het aapje had een week, warm hart. Het kon dat gezucht niet langer aanhooren. Het greep een bos bladeren in wrong dat bundeltje groen in den mond van den luiaard. De traaglooper kauwde traag en moeizaam, met gesloten oogen. Het aapje keek oplettend toe en duwde zoo af en toe een weerbarstig blad in de juiste richting. „Zoo gaat het echter niet op den duur,” zeide het aapje na al deze bewerkingen, „je moet energiek worden. . . . Ik zal je dat boek: „Hoe word ik energiek?” wel voorlezen, omdat je toch te lui bent het zelf te lezen. Maar dan moet je ook luisteren, aandachtig luisteren. . . .” „Ook dat mag je niet van mij vergen, dat ik luisteren zou naar het voorlezen van een boek”, overwoog de luiaard. Hij zeide het echter niet, want zelfs daartoe was hij te lui. Het aapje ging naast den luiaard zitten en nam het in den giftgroenen omslag ter hand. Het las het gehele boek met luide stem, van het begin tot het einde. „Ben je nu energiek geworden?” vroeg het aapje, den luiaard vol verwachting aanstarend. De luiaard bewoog zich niet. Het dier was ingeslapen. Dat was het zachte aapje te veel, — het nam het boek: „Hoe word ik energiek?” en wierp het den luiaard woedend naar het hoofd. Zóó energiek was het opeens geworden, bijna zoo energiek als die tante, die haar tanden toont en met steenen smijt. . . . „A-i,” mompelde de luiaard en zuchtte. . . . Men beweert, dat de luiaards uitsterven. Ik betwijfel het. Wanneer zij echter zielsverhuizing. . . . MANFRED KYBER.

(Bewerking van R. J. GODDARD).

Ontvangen boeken.

De Maatschappij voor Goede en Goedkoope Lectuur te Amsterdam, zond ons haar uitgave: „Goede opnamen met kleine filmkamera's” door W. H. Idzerda. Met 134 afbeeldingen.

HOEVEN EN KLAUWEN.

16)

DOOR G. D. ROBERTS.

ZOODRA hij zich tusschen het gebladerte begaf, verloor hij den speurder op de rots uit het oog; maar hij had zijn weg vooraf bepaald en hij bleef vol vertrouwen doorloopen, om den berg heen, zoodat hij zijn prooi zou naderen met de zon achter zich. Toen hij negen uur van naderen werke, waarbij hij dicht ineengeroeid struikgewas had moeten kruipen en over scherpe rotsspleten klimmen, een punt bereikt had vanwaar hij de rots weer kon zien, bemerkte hij, dat de groote ram verdwenen was. Maar daar trok hij zich niets van aan, wijl hij overtuigd was na eenigen tijd het spoor terug te zullen vinden. Daerboven op het hooge tafelland onder de rotspunt was het gras lekker, maar er was niet veel. De bergschappen, die hongrig graasden met hun korte, haastige beten, hadden hun hooggelegen weidegrond al gauw kaal gevretten. Ze staken ontevreden de koppen op, waarop

de oudere ram, aan wiens trotsche oogen niettemin weinig ontging, met kleine stapjes naar beneden kwam loopen. Tusschen de scherpe rotspunt waarop hij stond en den vlakken rand, waarop zijn kudde graasde, lag een bijna recht, gladde rotswand. Hoe glad deze ook leek, waren zijn fijne, gevoelige hoeven nog in staat er oneffenheden op te vinden, want hij daalde hem nu af in twee lichte sprongen en stond, zijn mooie horens schuddend, direkt tusschen zijn troepje in. Toen ging hij ze voorlangs de kale gloed van de bijna geheel opgekomen zon, naar de frissche lenteweiden, die zich langs den rand van den plantengroei uitstrekten. Hij nam niet de moeite een gemakkelijk pad uit te kiezen, die lichtvoetige draver op de hemelhooge toppen. Hij liep voort langs duizelingwekkende randen, die niet meer leken dan een pad voor hagedissen of een rustpunt voor zwaluwen—zonder aarzelen of wachten, en zijn troepje volgde hem de een na de ander. Van den eenen rand liet hij zich op den anderen vallen, over huiveringwekkende diepten van doorschijnende lucht, met een zekerheid en een gemak

alsof zijn sterk gebouwd lichaam even weinig woog als de lucht zelf. Hij zakte af langs hellingen en trechters van losliggend gesteente, afgebromd van de hooger gelegen rotswanden. Hij sprong luchtigjes over kloven waarvan de bodem verdween in de onpeilbare duisternis, tot ten slotte het teere groen der uitlopende berken en de donkergepunte dennen onder hem lagen, omgeven en doorsneden door de steile strooken en smalle banden van groen kleurend grasland. Toen hij zoo ver gekomen was, begon de ervaren oude ram omzichtig te worden. In dit afgelegen gedeelte van het Rotsgebergte kende men het geweer van den jager nog nauwelijks. Op de hoogste punten dus, waar geen andere diersoort hem kon volgen dan valken en arenden, behoefde hij niet waakzaam te zijn uit angst voor vijanden. De arenden vreesde hij niet, behalve als er lammetjes bij waren en zelfs dan was iedere moeder-ooi met haar korte, puntige horens en vlugge mes-scherpe hoeven, snel en flink genoeg om haar eigen jong te beschermen. Maar hier langs den rand van het bosch waren de gevreesde vijanden — de wolven, de puma's, de zwarte en de grijze beren. De ver-

Foto C. Steenbergh.

AMSTERDAMSCHЕ GRACHTPALEIZEN.
DE GANG IN HET HUIS HEERENGRACHT 520.

leiding van het jonge gras was onweerstaanbaar, maar zij konden er slechts van genieten ten koste van een nooit rustende waakzaamheid van oogen en ooren en hersenen. De buitenste rand van het gras, waar het uitliep in de kale rotsen, was schaarsch en onontwikkeld; maar daar verkoos de groote gehoornde leider zelf te weiden, terwijl de jongere ram op wacht stond. Het was een veilige plaats, want ze lag eenige honderden ellen van het geboomte af en was aan den bovenrand begrensd door een onregelmatigen, steilen rotswand, die geen hinderpaal vormde voor deze licht-voetige bergklimmers, maar hoogstens kruipende te overkomen was voor de vlugsten onder hun vijanden. Als de magere, grijze wolf, *ventre-à-terre* uit het bosch kwam schieten, zou niettegenstaande zijn snelheid de heele kudde, als door een windstoot opgenomen, met vlugge sprongen reeds hoog op de rotsen staan, alvorens hij maar eenigszins in hun buurt zou zijn. Nadat hij ten volle verzadigd was en met wijdgeopende neusgaten wantrouwend iederen geur had opgesnoven die uit de bosschen naar hem opsteeg, leidde de oude ram zijn kudde verder naar beneden, in een dier diepe dalen waar het gras overvloedig was. Of eigenlijk in plaats van ze te leiden, dreef hij ze voor zich uit, zoodat hij op alle het oog kon houden en zelf de achterhoede vormde; terwijl de oudste en voorzichtigste ooi met opgestoken ooren en trillend van achterdocht, vooruitliep, iederen struik en iedere schaduw onderzoekend. Maar nergens kon ze een spoor van gevaar ontdekken; en al spoedig liep de kudde gulzig te grazen van zulk malsch gras als ze in een jaar niet geproefd had, terwijl op een heuveltje in de nabijheid van het dal, op het meest gevaarlijke punt, de ram de wacht hield en voortdurend zijn kop naar alle richtingen draaide. Maar zelfs een bergschaap kan gedachteloos worden door het met hart en ziel genieten van jong gras. Van tijd tot tijd dwaalden enkele leden van den troep af. Even daarna verzamelden zij zich weer, zoodat zij uit de buurt van het geboomte bleven. Dan, een paar oogenblikken later, verspreidden zij zich waaivormig en volgde iedere gretige grazer een strook van bijzonder malsch gras. Juist op het punt waar de grasstrook werd doorsneden door een tweede, smalle gleuf, die bijna rechthoekig op de

eerste stond, was een zorgeloze, jonge ooi een twintig tal passen afgedwaald en het zijpad ingeloopt. Toen ze plotseling opkeek, zag zij hoe eenzaam ze daar stond en wilde zich weer bij den troep voegen. Op het zelfde oogenblik schoot een magere, grijze gestalte geruischloos uit het struikgewas vóór haar en sprong haar met wijd geopende kaken tegemoet; met een geblaas van schrik, sprong zij achteruit; en toen, krankzinnig van angst bij de gedachte dat ze afgesneden zou worden van haar gezellen, draaide zij weer om en trachtte langs haar aanvaller heen te rennen. De wolf, die deze taktiek voorzien had en die overtuigd was, dat zij hem niet kon ontsnappen, sneed haar den weg af zonder zich verdere moeite te geven. Hij wist dat zij hier, ver van haar rotsen en bergspitsen, zijn mindere was in snelheid en hij wist ook, dat, als ze eenmaal zag dat de kudde haar aan haar lot had overgelaten, ze niets meer zou kunnen uitrichten uit puren angst. Een paar seconden lang deed hij eigenlijk niet veel meer dan met haar spelen. Maar toen hij haar opgesloten had in een bocht van het struikgewas, sprong hij haar woest naar de keel. Intusschen rende achter hem de troep in de richting van zijn hooggelegen veilige rustplaats. Het laatst kwam de groote ram, snuivend van woede en angst. Juist toen hij voorbij ging, zag hij den wolf toespringen. Hij zag de jonge ooi in den hoek gedreven. Hij hoorde haar schril, wanhopig geblaas. Toen verdween de angst uit zijn grijze oogen en alleen de woede bleef erin. Het was zijn gewoonte niet den strijd aan te binden met den gevreesden grijzen wolf, want hij zocht niet bij voorkeur den weg tot zelfmoord;

maar die jonge ooi was zijn speciale lieveling. Juist toen de grijpende kaken zich om den hals van het slachtoffer wilden sluiten, trof den wolf zoo iets als de stoot van een stormram, vlak op de dijen. Dit gevoegd bij zijn eigen vaart, deed hem over den kop van de ooi heen schieten, zoodat hij heelemaal in tweeën gevouwen met een bedwelmenden slag tegen een boom werd geslingerd. Toen hij, langzaam tot bezinning gekomen, overeind krabbelde, zag hij zijn prooi en den grooten ram het dal uit rennen veel verder weg, dan hij zich op dit oogenblik in staat voelde ze te achtervolgen. Met beschaamd voorkomen keek hij om zich heen. Aan den overkant der vallei stond een geel-bruine puma door half gesloten oogleden naar zijn mislukte jacht te kijken. Dat was te veel voor hem. Met den staart tusschen de beenen sloop hij weg in het struikgewas. Toen de ram een zijns inziens veilige hoogte op de rotsen bereikt had, liet hij zijn troepje halt houden op een vooruitstekenden rand, waar ze om hem heen geschaard stonden en verstoord neerkeken op de begroeide vallei. Zoo groot was hun vertrouwen in hun aanvoerder en in hun vermogen om te vluchten, dat ze geen van allen erg beangst waren, behalve de jonge ooi, die ternauwernood aan een wissen dood ontkomen was. Zij drukte zich, bevend en met hijgende zijden, tegen haar redder aan, die op zijn beurt met scherpen blik den boschrans bespiedde om te zien of de vijand den aanval wilde herhalen. Die vijand vertoonde zich niet meer, maar hij zag vluchtig de gele gestalte van den puma een boom beklimmen. Toen kwam hij tot de conclusie, dat deze zijde

Foto C. Steenbergh.

ZWANENFAMILIE.

van den berg geen geschikt terrein was voor zijn kudde. Hij keerde zich om en ging recht de helling op tot hij op meer dan een mijl afstands was van de gevaarlijke zône. Toen daalde hij neer in een ravijn tot hun weg absoluut verborgen was voor alle vijandelijke oogen in het bosch, en daarna liep hij eenige mijlen ver om den berg heen. Op een hooge rots, waar geen wezen ze onbemerkt kon naderen, bleef het troepje een paar uur rusten en ongestoord herkauwen te midden van de eindeloze stilte der kale, zon-overgoten rotspunten. Toen zij opnieuw neerdaalden naar de bosschen en lokkende weiden, lagen er drie of vier mijlen van woeste rotsen en kloven tusschen hen en het gebeurde van dien ochtend.....

Intusschen had Pete Allen — vermoeid van het klimmen, kregelig door de teleurstelling en geplaagd door even zooveel vliegen als zijn eigen New Brunswick bosschen in het ergste jaargetijde op hem los gelaten zouden hebben — zich afgevraagd, of het jagen op bergschapen wel zoo eenvoudig was, als hij dat zich had voorgesteld. Nadat hij den heelen ochtend geklommen had, was het hem nog niet gelukt schijn of schaduw te vinden van den grooten, bruinen ram. Ten slotte kwam hij tegen den middag op het spoor, dat naar beneden liep, naar het gras. Met een zucht van verlichting bleef hij staan, dronk uit een koude bron die opborrelde uit den grond, at zijn koud spek met beschuiten en rookte een pijp. Het spoor was niet versch meer en hij wist, dat hij niets verder kwam met overhaasting. Nadat hij zijn pijp had leeggerookt, volgde hij het spoor naar beneden in de vallei. Zijn geoeffende oogen zagen al gauw wat er gebeurde was. Het avontuur met den wolf lag als een opengeslagen boek voor hem. Toen hij zich ervan overtuigd had, dat er in dit gedeelte van het bosch niets was wat hem kon interesseeren — ofschoon de puma hem al dien tijd met groote belangstelling had gadeslagen van een grooten tak niet heel hoog boven zijn hoofd — volgde hij het spoor van de vlucht der kudde en begon den berg weer te beklimmen. Heftig zweetend en toornig trachtend de vliegen uit zijn oogen en ooren en neus te veegen, lukte het hem het spoor eenige mijlen ver te volgen langs de bijna onbegaanbare ravijnen, maar hij verloor het ten slotte heelemaal aan den rand van een afgrond, die, volgens zijn Oostelijke begrippen, onoverkomelijk was voor ieder wezen, dat geen vleugels bezat. (Wordt vervolgd).